

GALLERI BENJAMIN GOSS

Andas gammalt och nytt

Benjamin Goss är fotografen som tjänar sitt uppehälle med digitalkameran, men som älskar det bristfälliga som en trasig storformatskamera ger honom. I porträttserien »Breathe« möter vi människors allra innersta.

TEXT AMY LAGERMAN FOTO BENJAMIN GOSS

Benjamin Goss projekt »Breathe« började som en ren slump. Hade han inte gått in i den där affären i New York och köpt den där gamla kameran – till ett bra pris eftersom slutaren var trasig – hade han aldrig börjat fundera över storformatskamerans möjligheter. Filmen är dyr och att knäppa exponeringar i digitalkamera-stil var aldrig att tänka på. I stället fotar han med svartvitt fotopapper. Till en början testade han sig fram för att lära sig processen. När han fått kläm på att papprets ISO-tal låg på 5 och att bländaren fastnat på 8 kunde han börja utveckla fotograferandet.

– Jag kan till exempel inte alls använda blixtnär jag fotar med Kodaken, jag är helt beroende av dagsljus. För att exponera använder jag mig av linsskyddet – jag tar bort det, räknar sekunder i huvudet och sätter tillbaka det.

Nästan alla porträtten i serien »Breathe« är tagna med lång slutartid på mellan några sekunder upp till flera minuter. Benjamin plockar de flesta av sina modeller direkt från gatan. För att öka chanserna att få ett jakande svar på frågan »får jag fota dig?« brukar han rigga upp Kodaken på något av torgen i Karlstad under några dagar. När människor passerar ser de honom och vänjer sig vid både honom och kameran.

– Några säger nej, men de flesta är med på det. Jag berättar

om kameran, om framkallningsprocessen och varför jag vill fota dem. Det är inte ovanligt att de efteråt säger »wow, det där kändes naket och utsatt«.

Benjamin har själv stått framför kameran och förstår reaktionen.

– Det var inte alltid jag hade modeller till hands när jag började fota, så då fick jag ställa mig själv framför linsen. När jag satt tillbaka locket var jag helt slut. Det är väldigt intensivt att titta in i kameran under en så lång tid.

Bildskapandet är spontant. Eller snarare så spontant som det kan bli med en klumpig kamera med exponeringstid på upp till flera minuter.

– Jag har visserligen valt platsen i förväg, men personen framför linsen väljer jag ut på plats. Jag styr inte, det är upp till varje person vad han eller hon ska göra. Eftersom de ser sin spegelbild reflekteras i kameraskärmen kan de själva bestämma hur de ska se ut. Fast det är inte alltid kamerans bild stämmer överens med modellens ...

Framkallar över natten

Benjamin använder sig av vanligt svartvitt fotopapper från Ilford, 20x25 centimeter, både till negativet och till kontaktbilden. Trots att kameran är från början av förra

» Att bara sitta och möta sin blick under flera sekunder gör något med ärligheten. Man kan inte gömma sig. «

sekelskiftet, och att bilderna framkallas i ett mörkrum som han hyr tillsammans med några andra, brukar han kunna framkalla bilderna från en dag till en annan. Totalt har han fem kassetter à tio papper, så att slösa är det inte tal om. Vilket passar Benjamin fint.

– Det räcker för mig, det blir för mycket annars. Fyra av tio porträtt blir bra. Vanligtvis tar jag bara en till två bilder av en och samma person. Skulle jag ha möjlighet att ladda om kassetten kan jag ta max fyra.

När han möter upp med sina modeller och räcker över deras papperskopia brukar den spontana reaktionen vara självkritisk – »jisses, hur ser jag ut i håret?«.

– Men nästan alla går förbi det omedelbara yttre och blir imponerande över porträttet. Även om man tycker att man såg ut på ett visst sätt när man tittade på sig själv i kameran kan man se helt annorlunda ut på bilden. Att bara sitta och möta sin blick under flera sekunder gör något med ärligheten. Man kan inte gömma sig.

Fotografierna är intensiva, vackert skrapiga och med suggestiva gråskalor. Ögonen som skådar ut från pappret fångar betraktarens och skapar en gemenskap, ett du och jag. Trots sin styrka ger de samtidigt ett sprött intryck. Känslan är oundviklig, då vi vanligen bara kan hitta liknande skatter väl nedpackade i bortglömda koffertar på gammelfarmors vind och på museer. Att något inte stämmer, att kläderna, frisyren och själva ansiktena är för moderna, stör inte, utan tillför bara extra spänning.

Sakta är enkelt

Benjamin jobbar som frilansande reklamfotograf och är van användare av digitalkameror. Att jobba med »Breathe« är ren avkoppling.

– När jag fotar med storformatkameran blir det skitigt, och jag fotar oftast bara vanligt folk. Det är mitt sätt att slappna av, att skala bort all reklam.

Med Kodaken handlar allt om ljuset, att hålla reda på tiden. I början använde Benjamin en ljusmätare inför varenda bild,

men nu följer den bara med utifall att.

– När jag började använda kameran tyckte jag att det var ganska frustrerande när exponeringarna inte gav några bilder. En kanske blev överexponerad, en annan dubbelxponerad. Men det var ju mitt eget fel, ett handhavande-ops. Nu när jag har lärt mig att ISO och bländare är konstanta är det ingen panik alls. Det är faktiskt jäkla spännande att se slutresultatet, en kick att se det växa fram i mörkrummet. Och skulle bilden misslyckas kan jag ju värsta fall be personen att få ta om bilden.

Linsen är repig. Slutaren trasig. På frågan om Benjamin aldrig funderat på att köpa nytt ger han ett dubbeltydligt svar.

– Jo... Jag har funderat på att köpa nytt, jag kan tänka mig att göra det. Men det kostar lite mer än vad kameran är värd. Och då kanske jag förlorar kärleken. Nu är det så enkelt, repigt och brusigt, och det är ju så det ska vara. Just enkelheten, att gå emot att allt ska gå så snabbt – jag tycker

om det. När bilden får ta den tid det tar, både att fota och att framkalla.

Ett äkta möte

Nästa år kommer Benjamin med största sannolikhet att ställa ut »Breathe«. Och ge ut porträttsamlingen som en bok.

–Ingenting är klart och jag ska fortsätta att fotografera fram till i vår någon gång. Men jag har ju tankar kring utställningen. Om jag fick drömma fritt skulle jag välja ut ett tjugotal, förstora upp dem till life size och hänga dem ganska lågt. Det skulle bli ett möte mellan människor. ■

FOTO: BENJAMIN GOSS

BENJAMIN GOSS

Född 1977.

Familj Flickvän i Karlstad, föräldrar och syskon i New Jersey, USA.

Webbsida www.benjaminogssphotography.com och www.flickr.com/photos/benjaminogss

Utrustning Eastman Kodak View Camera 20x25cm, Sinar 9x12cm, Hasselblad 500C/M, Leica Mini med filmerna Kodak Tri-X och Plus-X.

